تاثیر چرخه‌های انتخاباتی بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی کشورهای منتخب درحال توسعه و توسعه‌یافته (۲۰۱۰-۱۹۹۴)

ابوالفضل شاه‌آبادی[۱] محمد کاظم نظیری[۲] نیما نیلفروشان[۳]

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۰۳/۱۶ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۰۹/۲۹

چکیده:

مطالعه رفتار احزاب و نامزدها در اقتصادهای مختلف توسعه‌یافته و درحال توسعه نشان می‌دهد که این گروه‌ها در تبلیغات انتخاباتی سعی می‌کنند با ارائه سیاست‌های اجتماعی متنوع، آرای مردم را به خود جذب نمایند. در این میان، هزینه‌های بهداشت عمومی همواره به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای جذب رای بین نامزدهای انتخاباتی مطرح بوده است. سوال پژوهش حاضر آن است که آیا مولفه‌های چرخه‌های انتخاباتی تأثیر معنی‌داری برروی رشد هزینه‌های بهداشت عمومی در دو گروه کشورهای توسعه‌یافته و درحال‌توسعه منتخب دارند؟ برای پاسخ‌گویی به این سوال از داده‌های تابلویی مربوط به‌دوره ۲۰۱۰-۱۹۹۴ استفاده شده است. بعد از انجام آزمون ایستایی متغیرها و آزمون هاسمن، به‌منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق، از دو روش تابلویی‌ایستا (اثرات تصادفی) و تابلویی پویا برای تخمین مدل استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان‌دهنده وجود چرخه‌های انتخاباتی در هر دو دسته از کشورهای مورد مطالعه است. به این معنی که در کشورهای موردمطالعه، سیاستمداران قبل از برگزاری انتخابات، هزینه‌های بهداشت عمومی را به امید کسب سهم بیشتری از رأی مردم افزایش داده‌اند.

واژگان کلیدی: چرخه‌های انتخاباتی، هزینه‌های بهداشت‌عمومی، سیاست‌های احزاب، رأی، داده‌های تابلویی

JEL: D72, H51, D78, D79, C33.

۱. استادیار دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی دانشگاه بوعلی سینا، همدان، Email:shahabadia@gmail.com

۲. استادیار دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی دانشگاه بوعلی سینا، همدان؛ Email:naziri-k@yahoo.co.uk

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی دانشگاه بوعلی سینا، همدان؛ Email:nimanilforoushan@gmail.com

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

۱.مقدمه

انتخابات به‌عنوان یکی از مراحل ایجاد فرایند دموکراتیک بوده است، که بستری برای گسترش تعامل دولت و ملت در ابعاد مختلف سیاسی، اقتصادی و اجتماعی فراهم می‌کند. انتخابات راهی است که به‌وسیله آن رای‌دهندگان می‌توانند نقش مستقیمی در مدیریت جامعه ایفا کنند. در این میان، گروه‌ها و احزاب مختلفی وجود دارند که برای بدست آوردن رأی کافی برای به‌عهده گرفتن مسئولیتهای مختلف در کشور به رقابت با یکدیگر می‌پردازند. هر کدام از این گروه‌های سیاسی، صنفی و امثال آنها، با توجه به مشکلات، مسائل و نیازهای موجود در جامعه، به تنظیم خط‌مشی پرداخته و برنامه خاص خود را دنبال می‌نمایند و معمولاً برنامه و طرح هر گروه با گروه‌های دیگر تفاوت دارد. از این رو احزاب وکاندیداها همواره به‌دنبال ارائه‌ی سیاست‌هایی هستند که علاوه‌بر جذاب‌بودن برای اکثر افراد جامعه، بتواند آرای بیشتری را برای آنها به‌همراه داشته باشد (رومر و روزنتال[1]، ۱۹۷۹). در اینجا بهترین شیوه از نظر سیاست‌گذاری و جذب رأی ترکیب نمودن اقدامات ساختاری و ارائه دستاوردهای اقتصادی کوتاه‌مدت است. به‌عبارت دیگر، اگر احزاب و جناح‌های سیاسی قصد دارند با محرکه‌های اقتصادی انگیزه، سطح مشارکت و تمایل رای‌دهندگان را تحت تأثیر قرار دهند. تاثیرگذاری بر تمایلات رای‌دهندگان و تشویق آنها به شرکت در انتخابات از طریق مشوّق‌های کوتاه‌مدت اقتصادی بخش وسیع‌تری از جامعه را تحت تاثیر قرار می‌دهد و محدوده تأثیرگذاری اجتماعی آن را افزایش می‌دهد. نتیجه آنکه در بستر زمان در مقاطعی که انتخابات اتفاق می‌افتد، برخی متغیرهای اقتصادی با شوک همراه می‌شوند. این پدیده، چرخه‌های انتخاباتی نام دارد. بسیاری از اقتصاددانان از جمله: (امرگوت[2]، ۲۰۰۵)، (برندر و درازن[3]، ۲۰۰۵)، (ددونر و هایندریکس[4]، ۲۰۰۷)، (فریز[5]،۲۰۰۸)، (پوترافکه[6]، ۲۰۰۹) به این موضوع اشاره می‌کنند که توجه احزاب سیاسی به متغیرهای اقتصادی در زمان انتخابات، تأثیر بسزایی در کسب آرا و نتایج انتخاباتی داشته است. در این چارچوب یکی از مهمترین مولفه‌هایی که شهروندان را به شرکت در انتخابات ترغیب نموده و بر نتایج انتخابات تأثیر به‌سزایی دارد سیاست‌های بهداشت عمومی می‌باشد. زیرا بدون سلامت هیچکس از زندگی خود راضی نخواهد بود. این مؤلفه به‌واسطه اثرات مستقیمی که بر سال‌های فعالیت اقتصادی، پس انداز، درآمد، مصرف و آسایش افراد جامعه دارد، نزد نامزدهای انتخاباتی و رای‌دهندگان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. توجه کاندیداها به مسائل بهداشتی قبل از انتخابات در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته

1. T. Romer and H. Rosenthal
2. E. Immergut
3. A. Brendera & A. Drazen
4. Ph. De Donder and J. Hindriks
5. S. Ferris
6. N. Potrafke

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

مشاهده شده است. لذا در این پژوهش به این موضوع پرداخته می‌شود که آیا انگیزه‌های انتخاباتی رشد هزینه‌های بهداشت عمومی را در کشورهای منتخب طی دوره ۲۰۱۰-۱۹۹۴ تحت تأثیر خود قرار داده است یا خیر؟ بدین‌منظور و جهت نتیجه‌گیری‌های دقیق‌تر از دو گروه کشورهای توسعه‌یافته و درحال‌توسعه برای تطبیق و مقایسه اثر چرخه‌های انتخاباتی بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی نیز استفاده خواهد شد.

با پاسخگویی به سئوال فوق‌الذکر علاوه‌بر شناخت عوامل مؤثر بر هزینه‌های بهداشت عمومی می‌توان توصیه‌های سیاستی مناسبی برای سیاستمداران فراهم آورد تا از طریق شفاف‌سازی یا پاسخگوئی به همه آحاد جامعه اعم از مرد و زن، توانگر و تهیدست، روستائی یا شهری فرصت‌های افزون‌تری برای مشارکت آنها در فرآیند حکمرانی ایجاد شود و با ارائه سیاست‌های مورد نیاز جامعه و با دادن رأی مشارکت مردم بر پایداری، ثبات و استحکام رشد بلندمدت اقتصادی بیفزایند. از اینرو در بخش دوم پیشینه تحقیق ارائه می‌شود، سپس در بخش سوم به معرفی داده‌ها، مدل و تشریح متغیرها پرداخته می‌شود. در بخش چهارم تخمین مدل و تجزیه و تحلیل آماری ضرایب انجام می‌شود و نهایتاً در بخش پنجم نتیجه‌گیری و نکات سیاستی بیان می‌گردد.

۲.پیشینه تحقیق

چرخه‌های انتخابات شاخه‌ای از تئوری انتخاب عمومی است که از مطالعه‌ی چرخه‌های تجاری سیاسی و هزینه‌های عمومی توسعه یافته است. این حوزه مطالعاتی در دهه ۱۹۵۰ با کتاب‌های مهم ارو[1]، (۱۹۵۱ و ۱۹۶۳) و انبوه مقالاتی که در مجلات اقتصادی و علوم سیاسی منتشر شد، ظهور یافت و در سال ۱۹۸۶ زمانی که جیمز بوکانان[2] یکی از دو پیشتاز این حوزه جایزه نوبل را از آن خود کرد موردتوجه عموم قرار گرفت. همان‌گونه که مطرح گردید اصولاً مباحث مربوط به چرخه‌های انتخاباتی در قالب بحث چرخه‌های تجاری سیاسی مورد بحث قرار می‌گیرند. این نظریه عمدتاً درصدد آن است که رفتار آن بخش از مسئولین دولت در کشورها را که تلاش می‌نمایند با رفتار و موضع‌گیری خود در حوزه اقتصاد بگونه‌ای رفتار نمایند که مجدداً انتخاب شوند و در قدرت باقی بمانند را توضیح دهد. اصولاً در ارتباط با مقوله انتخاب مباحث مختلفی در ادبیات اقتصادی مطرح شده است[3]، اما آن‌چه‌که موضوع تحقیق حاضر می‌باشد صرفاً به اثر انتخابات، بعنوان یک پدیده سیاسی، بر حوزه اقتصاد مربوط می‌شود. اساس این بحث

1. K. Arrow
2. J. Buchanan

۳. برای اطلاعات بیشتر رجوع شود به یداله دادگر، (۱۳۸۴)

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

از نیمه دوم دهه ۱۹۷۰ میلادی آغاز گردید. درآن زمان تلاش می‌گردید در قالب‌مبانی نظری، رفتار متقابل دولتمردان و رأی‌دهندگان درخصوص مقوله انتخابات توضیح داده‌شود.

بدین‌منظور دو رویکرد کلی در مبانی‌نظری ظاهر شد. رویکرد اول که در سال ۱۹۷۵ توسط نوردهایوس[1] مطرح گردید و به مدل فرصت‌طلبی[2] معروف می‌باشد رفتار دولتمردان را که تلاش می‌نمایند با تحریک اقتصاد بگونه‌ای رأی‌دهندگان را متقاعد نمایند (اغوا نمایند) که به انتخاب مجدد ایشان اقدام نمایند، تشریح می‌نماید. رویکرد دیگر که در سال ۱۹۷۷ توسط هیبس[3] مطرح شد و به مدل پارتیزان[4] معروف می‌باشد تلاش می‌نماید با تفکیک دولتمردان به دو حزب راست و چپ به‌بررسی رفتار آنها برای انتخاب مجدد بپردازد. لازم به‌ذکر است بحث چرخه‌های سیاسی تجاری به‌مرور زمان دچار تحول نیز شده است یعنی دورویکرد فوق تا اواسط دهه ۱۹۸۰ ادامه‌یافته و از آن‌پس با توجه‌به مبانی نظری بحث انتظارات‌عقلایی متحول شده و با بیان جدیدی مطرح شده‌اند. لذا آن بخش از مبانی نظری که به پیش از نیمه اول دهه ۱۹۸۰ مربوط می‌شود، رویکرد سنتی بحث ادوار سیاسی تجاری نام دارد. درادامه، به‌اختصار هر یک از رویکردهای اولیه این بحث تشریح می شود:

۱.۲. مدل فرصت‌طلبی چرخه‌های تجاری سیاسی

اساس استدلال در این مدل آن است که سیاستمداران حاکم در زمان‌های نزدیک به انتخابات سیاست‌های اقتصادی را برمی‌گزیدند که با ایجاد رونق اقتصادی شانس آنها را برای انتخاب مجددشان افزایش دهد. در این مدل باکمک تابع هدف نامزدها تلاش می‌شود رفتار اقتصادی آن‌ها در قالب دو گزینه ممکن یعنی (کاهش) تورم و (اهتمام‌به ایجاد) اشتغال که همان‌بحث منحنی فیلیپس می‌باشد نشان داده شود. مدل اولیه این بحث که در سال ۱۹۷۵ مطرح گردید و همان رویکردسنتی این مدل می‌باشد. این مدل از هفت فرضیه تشکیل شده است، که عبارتند از (متغیرهای y و Π به ترتیب درآمد ملی و تورم و پارامترهای λ و Υ ضرایب مدل هستند و g معرف تابع می‌باشد):

۱- اقتصاد در قالب یک مدل فیلیپس مبتنی‌بر انتظارات(تطبیقی) به‌شکل زیر قابل نمایش می‌باشد.

$$y_t = \bar{y} + \Upsilon\left(\Pi_t - \Pi_t^e\right) \qquad (۱)$$

1. W. D. Nordhaus
2. Opportunistic Model
3. J. Hibbs
4. Partisan Model

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

۲- نحوه تعدیل انتظارات تورمی بصورت تطبیقی بشکل زیر می‌باشد.

$$\prod_t^e = \prod_{t-1} + \lambda(\prod_{t-1}^e - \prod_{t-1}), \qquad 0 \prec \lambda \prec 1 \tag{۲}$$

از ادغام دو معادله فوق نتیجه زیر حاصل می‌شود:

$$y_t = \bar{y} + \Upsilon\left[\prod_t - (1-\lambda)\sum_{i=0}^{\infty} \lambda^i \prod_{t-1-i}\right] \tag{۳}$$

۳- سیاستمداران دارای روحیه یکسان می‌باشند و ترجیح می‌دهند در قدرت باقی بمانند. سیاستمداران و رأی‌دهندگان دارای یک تابع هدف بشرح زیر می‌باشند و تلاش می‌نمایند آن را حداکثر نمایند.

$$v_t = \sum_{i=0}^{\infty} \beta^i \quad g(y_t, \prod_t) \quad 0 < \lambda < 1 \tag{۴}$$

β نرخ تنزیل رأی‌دهندگان است.

۴- دو گروه کاندیدا وجود دارند. آن‌که بر سر قدرت است و آن‌که تلاش می‌کند به قدرت برسد و وابستگی‌های حزبی در این حالت نادیده انگاشته می‌شود.

۵- رأی‌دهندگان بیکاری و تورم را دوست ندارند. آنان به عملکرد اقتصادی دولتمردان توجه می‌کنند. آنها روند گذشته را مرور می‌کنند، به‌گذشته نزدیک بیشتر اهمیت می‌دهند و ترجیحات یکسان دارند.

۶- سیاست‌گذاران ابزارهای سیاست پولی را تحت‌کنترل خود دارند.

۷- زمان انتخابات بصورت برون‌زا تعیین می‌شود.

با ظهور بحث انتظارات‌عقلایی توسط روگوف و سایبرت[1] در نیمه‌دوم دهه ۱۹۸۰ بازبینی مدل فوق موردبازبینی قرار گرفت. به‌گونه‌ای که ویرایش جدیدی از مدل فوق در قالب بحث انتظارات‌عقلایی مطرح گردید. در این حالت از مجموع فروض فوق فروض ۱، ۲، ۵ و ۶ به‌صورت اساسی تغییر نمودند.

در فرض اول بخشی تحت‌عنوان جزء کفایت[2] به‌مدل فیلیپس وارد گردید که توانایی دولت در مدیریت صحیح اقتصاد را نشان می‌دهد. لذا فرض اول بدین شکل تغییر یافت:

$$y_t = \bar{y} + \Upsilon(\prod_t - \prod_t^e) + \varepsilon_t \tag{۵}$$

$$\varepsilon_t = \Phi_t - \phi_{t-1} \qquad E(\Phi_t) = 0$$

1. K. Rogoff and A. Sibert
2. Competence Term.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

ϕ متغیری است تصادفی که میزان کفایت و لیاقت دولتمردان را نشان می‌دهد.

فرض دوم بشکل زیر نیز تغییر یافت:

$$\Pi_t^e = E(\Pi_t / I_{t-1}) \qquad (۶)$$

که I_{t-1} مجموعه اطلاعات کسب‌شده توسط رأی‌دهندگان در انتهای دوره $t-1$ می‌باشد.

فرض پنجم بیان می‌کند رأی‌دهندگان به نامزدی رأی می‌دهند که تابع مطلوبیت انتظاری آنها را حداکثر نماید هرچند در این حالت نیز آنها کماکان ترجیحات یکسان دارند.

فرض ششم نیز بدین‌شکل تغییریافت که سیاست‌گذاران تلاش می‌نمایند بصورت مستقیم تورم را تحت کنترل خود داشته باشند.

نتیجه آن‌که در شرایط جدید مدل بافرض وجود انتظارات‌عقلایی تغییریافته است. بنحوی‌که رأی‌دهندگان در خصوص تورم بصورت عقلایی رفتار نموده و بااستفاده از تمامی اطلاعات قابل‌حصول خود ضمن نیم‌نگاهی به‌روند گذشته نوعی تحلیل از آینده برای خود تدوین می‌نمایند. (لازم به‌ذکر است که در این حالت نوعی عدم‌تقارن اطلاعات[1] میان رأی دهندگان به‌وجود می‌آید.) بدیهی است در این حالت دولتمردان به‌خود اجازه نمی‌دهند هر اقدام گول‌زنندای انجام دهند. چرا که افراد به‌صورت عقلایی رفتار آنها را تحلیل می‌نمایند و تنها زمان نزدیک به انتخابات را مبنای تصمیم‌گیری قرار نمی‌دهند. در این حالت رأی‌دهندگان تابع مطلوبیت انتظاری خود را حداکثر می‌نماید. اما در الگوی سنتی تابع‌مطلوبیت زمان انتخابات را حداکثر می‌کردند[2].

۲.۲. مدل پارتیزانی چرخه‌های تجاری سیاسی

اصولاً این مدل را می‌توان ویرایشی از مدل فرصت‌طلبی چرخه‌های تجاری سیاسی محسوب کرد که در آن تغییرات‌اساسی اعمال شده است. در این مدل فرض‌شده که سیستم سیاسی کشور از دو حزب تشکیل شده که هرکدام برنامه‌های خاص خود را دارند. گروه راست که بیشتر به مبارزه با تورم اهمیت می‌دهد و گروه چپ که بیشتر به بیکاری و رشد توجه دارد. طبق این مدل نوسانات‌اقتصادی به‌این بستگی دارند که هریک از دو حزب چگونه روی منحنی‌فیلیپس حرکت نمایند. این مدل اولین‌بار توسط

1. Information Asymmetry

۲. برای اطلاعات بیشتر رجوع شود به: Persson and Tabellini (1990)

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

هیبس در سال ۱۹۷۷ مطرح شد. در این مدل برخی فروض موجود در مدل فرصت‌طلبی برقرار می‌باشد و تنها دو فرض سوم و پنجم بدین‌شکل تغییر می‌کنند:

فرض سوم: سیاستمداران یکسان نیستند بلکه به دو گروه راست و چپ تقسیم می‌شوند که مقابله با تورم و بیکاری را در دستور کار خود قرار می‌دهند، هرچند که هر دو گروه تمایل دارند در قدرت باقی بمانند.

فرض پنجم: رأی‌دهندگان درخصوص تورم و بیکاری ترجیحات متفاوت دارند و هرکدام از جناح‌های سیاسی که به ترجیحات آن‌ها نزدیک باشند را انتخاب می‌کنند. از سال ۱۹۸۷ و باظهور مکتب انتظارات‌عقلایی این مدل نیز (به‌ویژه توسط آلسینا[1]) متحول شد.. اجمالاً می‌توان تفاوت‌های ایجادشده تحت‌شرایط انتظارات‌عقلایی نسبت‌به حالت سنتی این مدل را به‌شرح زیر برشمرد:

- انتظارات تورمی به‌صورت عقلایی شکل می‌گیرند.

- رأی‌دهندگان ضمن نیم‌نگاهی به‌گذشته رویکرد نگاه به‌جلو دارند. لذا تلاش می‌نمایند (به‌هرشکل) مطلوبیت‌انتظاری خود را حداکثر نمایند. دراین حالت برعکس حالت سنتی که تعدیل انتظارت زمان‌بر می‌باشد تعدیل‌انتظارت سریع صورت می‌گیرد. در این حالت طول عمر یک دور می‌تواند خیلی کوتاه باشد.

آنچه تاکنون مطرح گردید چارچوب‌کلی بحث چرخه‌های انتخاباتی در قالب مباحث چرخه‌های تجاری سیاسی بود. اما پس از ظهور و شکل‌گیری مدل‌های اولیه چرخه‌های تجاری سیاسی طی دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰، از دهه ۱۹۹۰ به‌بعد این مدل‌ها گسترش‌یافته و ویرایش‌های مختلفی از آنها مطرح گردید[2]. ازآن جمله می‌توان به مدل‌هایی اشاره کرد که بحث چرخه‌های انتخاباتی را از کانال هزینه‌های بهداشت عمومی دنبال نموده‌اند.

۳.۲. تأثیر چرخه‌های انتخابات بر هزینه‌های بهداشت عمومی

این تئوری توضیح می‌دهد که جریان انتخابات چگونه بر هزینه‌های بهداشت عمومی تاثیر می‌گذارد. در این نظریه احزاب سیاسی تلاش می‌نمایند لیاقت و قابلیت‌های خود را از مجرای طرح سیستم‌های بیمه درمانی، افزایش پرشتاب هزینه‌های بهداشت عمومی و تأمین منابع مالی آنها در مدت زمان انتخابات نشان

1. A. Alesina.

۲. لازم به ذکر است در ادبیات موجود بحث چرخه‌های انتخاباتی در قالب متغیرهای متعددی چون مالیات، شاخص‌های رفاهی و غیره نیز دنبال شده است.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

دهند (گارت[1]، ۱۹۸۹). براساس این تئوری در ذهنیت عموم نامزدهای انتخاباتی این باور وجود دارد که رفتار رای‌دهندگان و تصمیم آنها به شرکت و حضور در انتخابات متأثر از عوامل مختلفی است، ولی سهم عوامل نزدیک‌به زمان انتخابات بیشتر است. لذا هرگونه نارضایتی اقتصادی و اجتماعی در سالی که انتخابات برگزار می‌گردد به‌شکل کاهش حضور در انتخابات و کاهش آرای نامزدها ظاهر می‌شود. از این رو در این سال‌ها سیاست‌های اقتصادی که معمولاً توأم با فشار و تنش هستند از دستور کار نامزدهای انتخاباتی خارج می‌شوند و در عوض طرح شعارهای جذاب و سیاست‌های مردم‌پسند (پوپولیستی) در دستور کار قرار می‌گیرد. در کشورهای مختلف دلایل نامزدها در اتخاذ این سیاست‌های عوام‌پسند بستگی‌به عوامل پیچیده‌ای دارد که از روابط قدرت بین نهادهای مختلف تأثیر می‌پذیرد، و باید توجه داشت حتماً گروهی از آن سیاست ها نفع می‌برند. در این رابطه هر حزب سیاسی برای انتخاب‌شدن نیاز به سیاستی دارد که بتواند رضایت نهادها را جلب کند و سهم بیشتری از رأی مردم بدست آورد. این نظریه سیاستی را که منافع خصوصی و منافع اجتماعی را به‌همراه دارد تحت‌عنوان سیاست‌های بهداشتی معرفی می‌کند. براین اساس به‌تدریج در آستانه انتخابات صف‌بندی‌ها و جبهه آرایی‌ها شکل می‌گیرد و کاندیداها برای رقابت در کسب قدرت اقدام به ارائه‌ی سیاست‌های مختلف بهداشت‌عمومی و افزایش هزینه‌ها در این بخش می‌کنند، که این امر ممکن است رفاه اجتماعی کل را درپی نداشته باشد. در نهایت کاندیدائی می‌تواند پیروز شود که با انتخاب این سیاست راهبردی در نظام تصمیم‌گیری خود و تحقق الزامات آن تلاش کرده است تا مردم و نهادهای سیاسی جامعه چون احزاب سیاسی، گروه‌های ذی‌نفع و نمایندگان مجلس را با خود همسو و همگرا کند.

پوترافکه، (۲۰۱۰) به بررسی این سوال می‌پردازد که آیا ایدئولوژی دولت‌ها و انگیزه‌های انتخاباتی بر رشد هزینه‌های بهداشت‌عمومی تأثیر دارد؟ این مطالعه بااستفاده از داده‌های ۱۸ کشور عضو سازمان همکاری و توسعه‌اقتصادی (OECD)[2] طی دوره زمانی ۲۰۰۴- ۱۹۷۱ انجام شده است. متغیر وابسته در این مدل لگاریتم هزینه‌های بهداشت‌عمومی‌سرانه می‌باشد که تابعی از لگاریتم متغیرهای کنترل برونزا، متغیرهای سیاسی و لگاریتم هزینه‌های بهداشت عمومی سرانه دوره قبل در نظر گرفته شده است. متغیرهای سیاسی شامل، سالهای انتخابات، ایدئولوژی دولت (چپ‌گرا یا راست‌گرا هستند) و دولت اقلیت است. نتایج این مطالعه بیانگر آن است که مقامات حزب حاکم رفتاری فرصت‌طلبانه دارد به گونه‌ای که در سال‌های انتخابات برای انتخاب مجدد خود و کسب آرای بیشتر تخصیص بودجه را تغییر داده و هزینه‌های بهداشت

1. G. Garrett
2. Organization for Economic Cooperation and Development

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

عمومی را افزایش می‌دهد، درحالی که ایدئولوژی دولت‌ها تخصیص بودجه را تغییر نمی‌دهد و در نتیجه هزینه‌های بهداشت‌عمومی در این دوره تحت تأثیر ایدئولوژی قرار نمی‌گیرد. اما پوترافکه بیان می‌کند اثرات ناشی از تفاوت‌های ایدئولوژی دولت‌ها در سال‌های انتخابات در اموری غیر از تخصیص بودجه مشخص می‌شود. به‌عنوان مثال اشاره‌به دولت‌های بازار محور در کشورهای عضو سازمان‌همکاری و توسعه‌اقتصادی دارد که طی دوره‌های انتخابات نفوذ خود را از بازار محصول برمی‌دارند.

سردا و ورگارا[1] (۲۰۰۷) به بررسی این سوال می‌پردازند که آیا پرداخت یارانه‌های دولتی در سال‌های انتخابات به انتخاب مجدد دولت حاکم کمک می‌کند؟ این مطالعه بااستفاده از داده‌های ۱۳ ناحیه (شامل ۲۲۹ شهرستان) کشور شیلی طی دوره‌زمانی ۱۹۹۹- ۱۹۸۹ انجام شده است. آنها متغیرهایی را که بر عملکرد انتخابات تأثیر می‌گذارند به دو دسته تقسیم می‌کنند، ۱- متغیرهای غیراقتصادی که شامل متغیرهای تاریخی، جمعیتی، اندیشه‌های سیاسی و همچنین متغیرهایی می‌باشد که مسائل ارزشی را در بر می‌گیرد ۲- متغیرهای اقتصادی که شامل متغیر چرخه‌های کسب وکار و متغیر پرداخت یارانه‌ها می‌باشد. در این مدل عملکرد انتخابات متغیر وابسته در نظر گرفته شده است که تابعی از متغیرهای اقتصادی و متغیرهای غیراقتصادی می‌باشد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد دولت حاکم در سال‌های انتخابات با پرداخت یارانه به بخش‌های مختلف اقتصاد از جمله: کسب وکار، آموزش، بهداشت و درمان و تأمین اجتماعی تأثیر چشم‌گیری بر نتیجه انتخابات دارد، به‌گونه‌ای که برای کسب ۱ درصد آرای بیشتر نیاز است، افرادی که یارانه دریافت می‌کنند ۰/۷ درصد افزایش یابند.

درازن و اسلاوا[2] (۲۰۱۰) بر مبنای داده‌های شهرداری‌های کشور کلمبیا طی دوره زمانی ۲۰۰۰- ۱۹۸۴ ابتدا به تحلیل رابطه انگیزه‌های انتخاباتی و افزایش هزینه‌ها می‌پردازند، سپس بررسی می‌کنند آیا تغییر در هزینه بخش‌های مختلف اقتصادی بر رای افراد جامعه تاثیر دارد یا خیر؟ متغیر وابسته در معادله رگرسیونی اول هزینه‌های شهرداری‌ها است که تابعی از متغیر زمان انتخابات، متغیرهای کنترل، هزینه‌های دوره قبل شهرداری‌ها و درآمد شهرداری‌ها می‌باشد. متغیر وابسته در معادله رگرسیونی دوم سهم آرای بدست آمده (درصد) توسط احزاب سیاسی است که تابعی از آرای دوره قبل (درصد)، لگاریتم سرانه سرمایه‌گذاری، لگاریتم سرانه هزینه‌های جاری، سرانه کسری بودجه دولت و متوسط رشد تولید ناخالص داخلی می‌باشد. نتایج نشان‌دهنده اهمیت انگیزه‌های انتخاباتی در افزایش هزینه‌های شهرداری‌ها و تغییر تخصیص بودجه این سازمان است. هم‌چنین براساس نتایج تخمین بیان می‌دارند افزایش هزینه‌های سرمایه‌گذاری در بخش‌های

1. R. Cerda and R. Vergara
2. A. Drazen and M. Eslava

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

مختلف اقتصاد از قبیل: آموزش، بهداشت، امنیت و تامین‌اجتماعی به‌شدت بر رای افراد جامعه تاثیر می‌گذارد، درحالی که افزایش هزینه‌های جاری تاثیر قابل‌توجهی بر رای افراد جامعه ندارد. نهایتاً نتایج مطالعه حاکی از آن است که سیاستمداران (شهرداران) برای کسب آرای بیشتر، جلب‌رضایت افراد جامعه، اثبات صلاحیت‌شان برای انتخاب مجدد و متقاعد کردن رای‌دهندگان قبل از هر دوره انتخابات اقدام به افزایش هزینه‌ها در بخش‌های مختلف اقتصاد می‌کنند.

آبرامز و بوتکویز[1] (۲۰۱۰) به‌بررسی این سوال می‌پردازند که آیا انتخابات مجلس آمریکا بر سیاست‌های پولی دولت نیکسون طی سال‌های ۱۹۶۴-۱۹۷۲ تاثیر داشته است یا خیر؟ نتایج این تحقیق نشان می‌دهد در سال‌های نزدیک به انتخابات مجلس، دولت نیکسون برای کسب رای بیشتر توسط حزب خود و بدست آوردن کرسی بیشتری در مجلس سیاست‌های انبساط پولی اجرا می‌کند. به‌گونه‌ای که نرخ رشد حجم پول در سال‌های انتخابات مجلس حدود ۱.۵ درصد از سال‌های قبل از آن بیشتر است.

فریز[2] (۲۰۱۲) طی یک بررسی تجربی که بااستفاده از داده‌های سری‌زمانی کشور کانادا صورت گرفته، رابطه بین زمان چرخه‌های انتخابات و رشد حجم پول در جامعه را مورد ارزیابی قرار داده است. نتایج این بررسی نشان می‌دهد همبستگی قوی بین زمان برگذاری انتخابات و رشد حجم پول در جامعه وجود دارد. او همچنین اشاره می‌کند حزب لیبرال(چپگرا) بیش از دو حزب محافظه‌کار (میانه‌رو) و دموکرات جدید(راستگرا) حجم پول را در زمان انتخابات افزایش می‌دهند.

خمانی[3] (۲۰۰۴) به‌بررسی اثر انتخابات بر سیاست‌های عمومی در ۱۰۷ ایالت هند طی دوره ۱۹۹۲- ۱۹۶۰ پرداخته است. نتایج این مطالعه بیانگر تأثیر مثبت سال‌های انتخابات در انبساط سیاست‌های عمومی از قبیل افزایش هزینه‌های بخش بهداشت و درمان، افزایش خدمات تامین اجتماعی و افزایش استخدام است.

در ایران مطالعات متنوعی که به‌بررسی پدیده چرخه‌های انتخاباتی پرداخته باشد مشاهده نمی‌شود از معدود مطالعات انجام‌شده در این رابطه می‌توان به‌موارد زیر اشاره کرد:

مهرگان و عزتی (۱۳۸۴) به‌بررسی اثر متغیرهای‌اقتصادی بر مشارکت‌مردم در انتخابات ایران پرداخته و مشاهده کردند تورم بر میزان مشارکت‌مردم اثرمنفی داشته است و افزایش درآمد سرانه باعث تشویق افراد جهت حضور در انتخابات شده است.

1. B. Abrams and J. Butkiewicz
2. S. Ferris
3. S. Khemani

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

اصغرپور و نصراللهی (۱۳۸۴) به‌بررسی پدیده چرخه‌های انتخاباتی با تأکید بر متغیرهایی چون کسری بودجه‌دولت پرداخته و مشاهده کردند در سال‌های قبل از انتخابات، کسری بودجه (به‌صورت نسبی) به‌طور معنی‌داری افزایش می‌یابد.

احمدی(۱۳۸۴) به‌بررسی اثر سیاست‌های‌مالی دولت بر ترجیهات مردم با تأکید بر انتخابات طی برنامه‌های‌توسعه اول و سوم کشور پرداخته است. نتایج این مطالعه حکایت از آن دارد که حداقل در برنامه اول و سوم توسعه اهداف وعده داده شده در قالب این برنامه‌ها محقق نشده‌اند.

مزینی (۱۳۸۵) در مطالعه‌ای به‌بررسی اثر پدیده ادوار انتخاباتی بر نرخ ارز در اقتصاد ایران طی سال‌های ۱۳۶۰- ۱۳۸۳ می‌پردازد. نتایج حکایت از آن دارد که چرخه‌های انتخاباتی در ایران بر متغیر نرخ‌ارز(که از متغیرهای مهم در این حوزه می باشد)تأیید نمی‌شود.

جعفری‌نژاد و همکاران (۱۳۹۰) در مطالعه‌ای موردی به تحلیل رفتار انتخاباتی در حوزه انتخابیه هریس می‌پردازند. نتایج تحقیق آنها نشان می‌دهد علاوه بر سنت‌ها، زبان و فرهنگ که نقش اساسی در انتخاب رای‌دهندگان دارد، طرح‌ها و برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی که توسط کاندیدای انتخاباتی ارائه می‌شود سهم‌مهمی را در انتخاب رای‌دهندگان دارد.

۳. داده‌ها، مدل و متغیرها

۱.۳. داده‌ها

در این مطالعه دوره مشاهدات از سال ۱۹۹۴ تا ۲۰۱۰ می‌باشد. همچنین کشورهای موردبررسی به دو دسته تقسیم می‌شوند. دسته اول شامل ۱۵ کشور توسعه‌یافته، و دسته دوم ۱۴ کشور درحال‌توسعه را در بر می‌گیرد. کشورهای موردمطالعه براساس میانگین شاخص توسعه‌ی انسانی (HDI[1]) طی سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۱ از بین سایر کشورهای جهان انتخاب شده‌اند. نتایج حاصل از این گزینش در جدول ۱ نمایش داده شده است.

1. Human Development Index

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

جدول ۱. متوسط شاخص توسعه‌ی انسانی طی دوره ۱۹۸۰ – ۲۰۱۱ (واحد: درصد)

متوسط HDI	رتبه جهانی	کشورهای درحال‌توسعه	متوسط HDI	رتبه جهانی	کشورهای توسعه‌یافته
(۱) ۰.۷۶	۵۷	مکزیک	(۱) ۰.۹۳۵	۱	نروژ
(۲) ۰.۷۵	۵۸	پاناما	(۲) ۰.۹۲۱	۲	استرالیا
(۳) ۰.۷۴۳	۶۱	مالزی	(۳) ۰.۹۰۵	۴	امریکا
(۴) ۰.۷۴	۶۲	ترینیداد و توباگو	(۴) ۰.۸۹۸	۶	کانادا
(۵) ۰.۷۱۱	۷۳	ونزوئلا	(۵) ۰.۸۹۳	۱۰	سوئد
(۶) ۰.۷۱	۷۶	اوکراین	(۶) ۰.۸۹	۱۲	ژاپن
(۷) ۰.۷۱	۷۹	جامائیکا	(۷) ۰.۸۸۵	۱۵	کره جنوبی
(۸) ۰.۷۰۵	۸۰	پرو	(۸) ۰.۸۷۵	۱۶	دانمارک
(۹) ۰.۷۰۳	۸۳	اکوادور	(۹) ۰.۸۶۹	۱۹	اتریش
(۱۰) ۰.۷	۸۴	برزیل	(۱۰) ۰.۸۶۶	۲۰	فرانسه
(۱۱) ۰.۶۸۹	۸۷	کلمبیا	(۱۱) ۰.۸۶۵	۲۳	اسپانیا
(۱۲)۰.۶۸۵	۸۸	ایران	(۱۲) ۰.۸۶۱	۲۴	ایتالیا
(۱۳) ۰.۶۷۹	۹۱	آذربایجان	(۱۳) ۰.۸۵۲	۲۷	چک
(۱۴) ۰.۶۷۸	۹۲	ترکیه	(۱۴) ۰.۸۵	۲۸	انگلیس
–	–	–	(۱۵) ۰.۷۹	۳۰	پرتغال
۰.۷۱۱۶	–	میانگین کشورهای درحال توسعه	۰.۸۷۵	–	میانگین کشورهای توسعه‌یافته

ماخذ: WWW.HDR.undp.org

اعداد داخل پرانتز نشان‌دهنده رتبه کشورها در شاخص توسعه‌ی انسانی در میان هر دسته از کشورهای موردمطالعه می‌باشد.

۲.۳. تشریح مدل و متغیرها

مدل که در این پژوهش مورداستفاده قرار گرفته است به صورت زیر می‌باشد.

$$\Delta \log publicHEC_{it} = \sum_j \alpha_j POLITICALVARIABLE_{jit} + \sum_k \beta_k \Delta \log X_{ikt} + \gamma \Delta \log publicHEC_{it-1} + \varphi_i + u_{it} \quad (۷)$$

$$i = 1, 2, \ldots 14 \text{ or } 15 \quad j = 1, \ldots 4 \; ; \quad k = 1, \ldots 6 \; ; \quad t = 1, \ldots, 17$$

در معادله فوق $\Delta \log publicHEC_{it}$ متغیروابسته است، که نشان‌دهنده رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) می‌باشد. $\sum_k \beta_k \Delta \log X_{ikt}$ شامل مجموعه‌ای از متغیرهای کنترل برونزا است. از آنجا که هیچ اجماع و توافقی در مورد اینکه چه متغیرهای کنترلی باید در مدل لحاظ شوند وجود نداشت، با از پیروی از مبانی‌نظری و مطالعات تجربی انجام شده (پوترافکه (۲۰۱۰)، درازن و اسلاوا (۲۰۱۰)، سردا و

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

ورگا (۲۰۰۷)، گارت (۱۹۸۹)) در این حوزه شش متغیر به‌عنوان متغیرهای کنترلی در مدل لحاظ شدند، که این متغیرها شامل: نرخ رشد تولید ناخالص داخلی(سرانه)، نرخ رشد بیکاری، نرخ رشد جبران خدمات کارکنان(سرانه)، نرخ رشد جمعیت، نرخ رشد نسبت وابستگی شهروندان بالای ۶۴ سال و زیر ۱۴ سال و نرخ رشد هزینه‌های بهداشت خصوصی(سرانه) می‌باشند. براین اساس می‌توان وضعیت اقتصاد، وضعیت بازار کار، تحولات جمعیتی و تقابل دو بخش بهداشت‌عمومی و بهداشت‌خصوصی را موردبررسی قرار داد. $\Delta logpublicHEC_{it-1}$ متغیروابسته است که با یک دوره تاخیر در مدل وارد شده است. $\sum_j \alpha_j POLITICALVARIABLE_{jit}$ مجموعه‌ای از متغیرهای سیاسی می‌باشد که در این مطالعه محور تجزیه و تحلیل است. سه نوع متغیر به‌عنوان متغیرهای سیاسی شامل: سال انتخابات، ائتلاف و دولت اقلیت لحاظ شده‌اند.

متغیر سال انتخابات مطابق شاخص فرانزس[1] (۲۰۰۰) به‌صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$Election_{it} = \frac{(M-1) + d/D}{12} \qquad (۸)$$

m: ماه انتخابات است. d : روز انتخابات و D: تعداد روزهای ماه انتخابات است

براساس این شاخص، سال‌هایی که انتخابات برگزار نمی‌شود ارزش صفر می‌گیرد. لذا این شاخص این امکان را فراهم می‌کند تا تاثیر مستقیم سال‌های انتخابات و نوسانات آن بررسی شود.

متغیر ائتلاف یک متغیرمجازی است و زمانی که دو حزب یا بیشتر با یکدیگر ائتلاف تشکیل‌دهند ارزش یک می‌گیرد و در سال‌هایی که ائتلاف وجود نداشته باشد ارزش صفر می‌گیرد.

متغیر دولت اقلیت از دیگر متغیرهای سیاسی است که به‌صورت مجازی در مدل لحاظ می‌شود. این متغیر زمانی که دولت اکثر کرسی‌ها مجلس (۵۰٪ +۱٪) را در اختیار داشته باشد ارزش صفر می‌گیرد، و در صورتی که کمتر از نصف کرسی‌های مجلس را دراختیار داشته ارزش یک می‌گیرد.

مولفه‌ی φ_i نشان‌دهنده اثرات کشورها (ثابت یا تصادفی) است. u_{it} نشان‌دهنده جزء خطا می‌باشد. اندیس t اشاره‌به دوره زمانی موردبررسی دارد و در نهایت اندیس i نشان‌دهنده تعداد کشورهای مورد

1. R. Franzese

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

بررسی است، زمانی‌که کشورهای توسعه‌یافته بررسی می‌شوند i = 15 و زمانی‌که کشورهای در حال توسعه بررسی می‌شوند i = 14 می‌باشد.

٤. تخمین و تفسیر نتایج

لازم‌به ذکر است روش مورداستفاده در این تحقیق، روش داده‌های‌تابلویی است و برای برآورد الگو از نرم افزار Stata10 استفاده شده است. همچنین به‌منظور تهیه آمار و اطلاعات موردنیاز در این پژوهش از اطلاعات مستند در سایت‌های خارجی از جمله بانک جهانی[1]، سازمان بهداشت جهانی[2]، راهنمای انتخابات[3] و سایر منابع آماری استفاده استفاده شده است. برای انتخاب بین روش‌های داده‌های تابلویی و داده‌های تلفیقی[4] (روش ترکیبی OLS[5]) از آماره F لیمر با درجه‌آزادی (N-1, NT-K-N) استفاده می‌شود، که K: تعداد متغیرهای توضیحی لحاظ‌شده در مدل، N: تعداد مقاطع و T: دوره‌زمانی می‌باشد. فرضیه H_0 این آزمون اشاره می‌کند که هر یک از مقاطع دارای عرض از مبداءهای یکسانی هستند (لزوم استفاده از داده‌های تلفیقی) و فرضیه مقابل H_1 اشاره‌به ناهمسانی عرض‌ازمبداهای هر یک از مقاطع دارد(لزوم استفاده از داده‌های تابلویی). به‌عبارت دیگر از لحاظ آزمون آماری می‌توان نوشت:

$$\begin{cases} H_0 : \alpha_1 = \alpha_2 = \ldots\ldots = \alpha_n = \alpha \\ H_1 : \alpha_i \neq \alpha_j : i \neq j \end{cases} \qquad (۹)$$

باتوجه‌به اطلاعات مدل آماره‌آزمون F عبارت خواهد بود:

جدول۲. نتایج آزمون قابلیت تخمین مدل به‌صورت داده‌های تابلویی

نوع کشورها	مقدار آماره F	ناحیه‌ی بحرانی	احتمال
کشورهای توسعه‌یافته	۲.۴۰	۱.۵۲	۰.۰۰۳۹
کشورهای درحال‌توسعه	۱.۷۸	۱.۵۷	۰.۰۴۷۳

ماخذ: محاسبات تحقیق

ملاحظه می‌شود آماره F برآوردشده بیشتر از مقادیر بحرانی است و لذا فرضیه صفر مبنی‌بر قابلیت تخمین داده‌ها به شیوهٔ تلفیقی پذیرفته نمی‌شود و لازم است مدل به‌روش داده‌های تابلویی برآورده شود. پس‌از حصول اطمینان از اینکه مدل موردبررسی باید به‌صورت تابلویی برآورد شود، مهمترین سئوالی که

1. World Bank
2. World Health Organization
3. Election Guide
4. Pooling data
5. Ordinary least squares

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

مطرح می‌شود این است که اثرات مقطعی به‌صورت ثابت (وجود اثرات ثابت) یا تصادفی(وجود اثرات تصادفی) هستند؟ بطورکلی برای تخمین مدل‌های داده‌های تابلویی، دو روش وجود دارد که عبارتند از: روش اثرات ثابت و اثرات تصادفی. تعیین آنکه در مورد یک نمونه از داده‌ها، کدامیک از این دو روش باید مورداستفاده قرار گیرد از طریق آزمون‌های خاص خود انجام می‌گیرد. یکی از رایج‌ترین این آزمون‌ها آزمون هاسمن[1] است. فرضیه صفر آزمون هاسمن آن‌است که مدل دارای اثرات تصادفی است. آماره این آزمون نیز آماره χ^2 است.

جدول ۳. نتایج آزمون هاسمن در دو مدل پویا و ایستا

احتمال	مقدار بحرانی آماره χ^2 در سطح ۰.۹۵٪	آماره χ^2	کشورها	نوع مدل تابلویی
۰.۰۳۸	۳.۹۴	۱۹.۱۹	توسعه یافته	مدل پویا (با متغیر با وقفه)
۰.۰۱۶۴		۲۱.۷۵	درحال‌توسعه	
۰.۹۷۲۶	۳.۳۲	۲.۷۷	توسعه یافته	مدل ایستا (بدون‌متغیر باوقفه)
۰.۹۹۸۵		۱.۲۷	درحال‌توسعه	

ماخذ: محاسبات تحقیق

مطابق با جدول ۳، زمانی‌که مدل پویا است، فرضیه صفر مبنی‌بر وجود اثرات تصادفی در هر دو دسته از کشورها رد می‌شود. بنابراین مدل به‌صورت اثرات ثابت برآورد شده است. در مقابل زمانی که مدل به صورت ایستا تبدیل می‌شود فرضیه صفر مبنی‌بر وجود اثرات تصادفی در هر دو دسته از کشورها تایید می‌شود.

به‌منظور بررسی ایستابودن متغیرها در طول زمان از آزمون فیشر بااستفاده از روش دیکی-فولر تعمیم‌یافته[2] استفاده شده است که نتایج این آزمون در جدول ۴ نمایش داده شده است. مطابق‌با نتایج جدول ۴ فرضیه صفر مبنی‌بر وجود ریشه واحد یا ناایستایی متغیرهای کشورهای درحال‌توسعه رد می‌شود. از این‌رو تمام متغیرهای این کشورها ایستا هستند. همچنین فرضیه صفر برای تمام متغیرهای کشورهای توسعه‌یافته به جز نسبت‌وابستگی جمعیت رد می‌شود.

1. Hausman test
2. Fisher Test with using an augmented Dickey-Fuller test

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

جدول٤. نتایج حاصل از آزمون ریشه واحد برای کشورهای درحال توسعه و توسعه‌یافته منتخب

متغیرها	کشورهای توسعه‌یافته			کشورهای درحال‌توسعه		
	آماره[۲] χ	مقداربحرانی آماره χ^2 در سطح ٪۵	احتمال	آماره[۲] χ	مقداربحرانی آماره χ^2 در سطح ٪۵	احتمال
رشد جمعیت	۱۲۴		۰.۰۰۰	۱۱۱		۰.۰۰۰
رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه)	۱۹۳		۰.۰۰۰	۲۳۳		۰.۰۰۰
رشد تولید ناخالص داخلی(سرانه)	۱۴۱		۰.۰۰۰	۸۸.۲۷		۰.۰۰۰
رشد هزینه‌های بهداشت خصوصی(سرانه)	۱۷۸	۴۳.۷۷	۰.۰۰۰	۱۶۶	۴۱.۳۳	۰.۰۰۰
رشد نرخ بیکاری	۲۶۶		۰.۰۰۰	۲۱۴		۰.۰۰۰
رشد جبران کارکنان(سرانه)	۱۵۸		۰.۰۰۰	۲۴۶		۰.۰۰۰
رشد نسبت وابستگی	۳۰.۹۸		۰.۴۱۶	۹۱.۷۵		۰.۰۰۰

ماخذ: محاسبات تحقیق

نتایج تخمین مدل برای کشورهای توسعه‌یافته و برای کشورهای درحال‌توسعه در جدول ۵ گزارش شده است. ستون اول نشان‌دهنده مدل تابلویی ایستا است که با اثرات تصادفی تخمین زده شده است. برآوردگر مورداستفاده در این مدل حداقل مربعات تعمیم‌یافته (GLS[۱]) است. ستون دوم جدول نشان‌دهنده حالت پویای مدل تابلویی است که با اثرات ثابت تخمین زده شده است. برآوردگر مورد استفاده در این حالت (With in) است. به علت بروز مشکل واریانس ناهمسانی در این برآوردگر از گزینه استحکام[۲] جهت رفع آن استفاده شده است. البته خاطر نشان می‌شود نتایج بدست‌آمده توسط این برآوردگر توسط برآوردگر گشتاورهای‌تعمیم‌یافته (GMM[۳]) تایید گردیده است.

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد، متغیر سال انتخابات تاثیر مستقیم و معنی‌دار بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی داشته است. این تاثیر زمانی که متغیر با وقفه در مدل لحاظ می‌شود، کاهش می‌یابد. علامت متغیرهای دولت اقلیت و ائتلاف همانطور که انتظار می‌رفت منفی است، اما بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی تأثیر معنی‌داری ندارند.

1. Generalized Least Squares
2. Robust
3. Generalized method of moments

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

جدول ۵. نتایج تخمین کشورهای توسعه‌یافته طی دوره ۲۰۱۰- ۱۹۹٤

(متغیر وابسته: رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه))

متغیرها	مدل ایستا				مدل پویا			
	ضریب	Std.err	z	P>|z|	ضریب	Std.err	t	P>|t|
سال انتخابات	۰.۳۴۸	۰.۱۷۱	۲.۰۴	۰.۰۴۲ **	۰.۳۶۱	۰.۱۴۷	۲.۴۵	۰.۰۱۵ **
دولت اقلیت	-۰.۰۷۸	۰.۱۴۵	-۰.۵۴	۰.۵۸۹	-۰.۰۲۸	۰.۱۸۴	-۰.۱۵	۰.۸۷۸
ائتلاف	-۰.۱۵۳	۰.۱۶۶	-۰.۹۲	۰.۳۵۶	-۰.۱۹۸	۰.۲۷۱	-۰.۷۳	۰.۴۶۷
رشد جبران کارکنان (سرانه)	۰.۳۱۸	۰.۰۴۳	۷.۲۹	۰.۰۰۰ *	۰.۳۰۸	۰.۱۰۴	۲.۹۴	۰.۰۰۴ *
رشد نرخ بیکاری	۰.۰۹۲	۰.۰۴۲	۲.۲	۰.۰۲۸ **	۰.۰۸۵	۰.۰۳۸۲	۲.۲۳	۰.۰۲۷ **
رشد جمعیت	۴.۹۱	۲.۴۵	۲	۰.۰۴۵ **	۵.۹۳	۲.۳۶	۲.۵۱	۰.۰۱۳ **
رشد نسبت وابستگی	-۰.۹۷۵	۱.۴۵	-۰.۶۷	۰.۵۰۲	-۰.۵۴	۱.۵۱	-۰.۳۶	۰.۷۱۹
رشد تولید ناخالص داخلی(سرانه)	۰.۷۲۷	۰.۱۰۰۴	۷.۲۴	۰.۰۰۰ *	۰.۸۲	۰.۱۶۲	۵.۰۸	۰.۰۰۰ *
رشد هزینه‌های بهداشت خصوصی (سرانه)	-۰.۱۳۶	۰.۰۴۳	-۳.۱۶	۰.۰۰۲ *	-۰.۱۵۴	۰.۰۵۸	-۲.۶۴	۰.۰۰۹ *
متغیر وابسته باوقفه	-	-	-	-	۰.۰۹۳	۰.۰۵۶	۱.۶۶	۰.۰۹۷ ***
عرض از مبدا	۰.۳۷۴	۰.۱۷۸	۲.۱۱	۰.۰۳۵ **	۰.۲۴۷	۰.۲۴۷	۱	۰.۳۱۷
اثرات کشورها	تصادفی				ثابت			
مشاهدات	۲۵۵				۲۵۵			
R^2	۰.۵۷۸				۰.۵۹۲			
تعداد کشورها	۱۵				۱۵			

* معنی‌داری در سطح ۱ درصد

** معنی‌داری در سطح ۵ درصد

*** معنی‌داری در سطح ۱۰ درصد

ماخذ: محاسبات تحقیق

ضریب متغیر تولید ناخالص داخلی(سرانه) نشان می‌دهد که در زمان وجود رشد اقتصادی، هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) هم رشد دارد. به بیان دیگر اگر تولید ناخالص داخلی یک درصد افزایش یابد رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) ۰.۷۲ درصد (بدون در نظر گرفتن متغیر با وقفه) افزایش می‌یابد، و زمانی که متغیر با وقفه در مدل لحاظ شود این میزان افزایش به ۰.۸۲ درصد افزایش می‌یابد. نرخ رشد جمعیت نیز تاثیر معنی‌دار و قابل ملاحظه‌ای بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) داشته است، به‌طوری که یک درصد افزایش در جمعیت موجب افزایش ۴.۹۱ درصدی در رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) شده است. درحالی که رشد نسبت وابستگی جمعیت فاقد اهمیت آماری است.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

همانطورکه ملاحظه می‌گردد رشد جمعیت بیشترین تاثیر را بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی داشته است، زیرا افزایش سلامت و بهبود کیفیت نیروی انسانی همواره به‌عنوان یکی از عمده‌ترین شاهراه‌های تامین و تضمین توسعه‌ی پایدارمورد توجه دولتمردان بوده است. رشد بیکاری و افزایش جبران خدمات کارکنان(سرانه) مطابق با مبانی نظری تاثیر مثبت و معنی‌داری بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) دارد. درحالی که رشد هزینه‌های بهداشت خصوصی(سرانه) با رشد این هزینه‌ها در بخش دولتی در تقابل بوده است. از این رو، رشد یک درصد هزینه‌های بهداشت خصوصی رشد هزینه‌های بهداشت خصوصی را معادل ۰.۱۳۶- درصد کاهش می‌دهد. ضریب متغیر وابسته با وقفه در سطح ۱۰ درصد معنی‌دار است و ضریب آن نشان‌دهنده کشش این متغیر است که حدود ۰.۰۹۳ است. با بررسی ضرایب دو مدل تخمین‌زده شده پویا (مدل همراه با متغیر با وقفه) و ایستا (مدل بدون متغیر با وقفه) می‌توان به نتایج یکسانی دست یافت و تنها شدت تأثیرگذاری متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته تغییر می‌کند.

جدول ۶ نشان می‌دهد که متغیر انتخابات در کشورهای درحال‌توسعه مانند کشورهای توسعه‌یافته دارای تاثیر مثبت و معنی‌داری بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) بوده است که این امر فرضیه‌ی وجود چرخه‌های انتخاباتی را در هر دو دسته از کشورها تایید می‌کند. متغیر دولت اقلیت در این دسته از کشورها دارای تأثیر منفی و معنی‌داری بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) بوده است. زیرا زمانی که دولت قصد افزایش هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) را دارد به واسطه‌ی این که در مجلس اکثریت نمایندگان حامی حزب دولت نیستند با افزایش این هزینه‌ها مخالفت می‌کنند و این رشد محقق نمی‌شود. همچنین ضریب متغیر ائتلاف در کشورهای درحال توسعه برخلاف کشورهای توسعه‌یافته معنی‌دار بوده و تاثیر مثبت بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) نیز داشته است.

تأثیر متغیرهای نرخ رشد بیکاری، جبران خدمات کارکنان(سرانه)، جمعیت و تولید ناخالص داخلی(سرانه) همانند کشورهای توسعه‌یافته مثبت و معنی‌دار بوده است. در کشورهای درحال‌توسعه برخلاف کشورهای توسعه‌یافته نرخ رشد نسبت وابستگی جمعیت داری تأثیر مثبت و قابل توجهی بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) داشته است. به‌گونه‌ای که ۱ درصد افزایش در نرخ وابستگی جمعیت رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) را حدود ۶.۵ درصد افزایش می‌دهد. نرخ رشد هزینه‌های بهداشت خصوصی(سرانه) زمانی که متغیر با وقفه در مدل لحاظ نشده است تاثیر منفی و معنی‌دار بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه) داشته است، که نشان‌دهنده تقابل دو بخش خصوصی و دولتی با یکدیگر است. به‌طوری که زمانی که هزینه‌های بهداشت خصوصی(سرانه) ۱ درصد افزایش می‌یابد رشد هزینه‌های

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

بهداشت عمومی(سرانه) حدود ۰.۱۴۴ درصد کاهش می‌یابد. ضریب متغیر وابسته با وقفه در سطح ۱۰ درصد معنی‌دار است. کشش این متغیر در کشورهای درحال توسعه حدود ۰.۱۱۷ است.

جدول ٦. نتایج تخمین کشورهای درحال توسعه طی دوره ۲۰۱۰- ۱۹۹٤

(متغیر وابسته: رشد هزینه‌های بهداشت عمومی(سرانه))

متغیرها	مدل ایستا				مدل پویا			
	ضریب	Std.err	z	P>|z|	ضریب	Std.err	t	P>|t|
انتخابات	۱.۵۷	۰.۶۳۸	۲.۴۷	۰.۰۱۴ **	۱.۱۸	۰.۶۳۷	۱.۸۶	۰.۰۶۴***
دولت اقلیت	-۰.۷۴۷	۰.۳۸۱	-۱.۹۴	۰.۰۵ **	-۱.۰۷	۰.۴۷۳	-۲.۲۷	۰.۰۲۴ **
ائتلاف	۰.۷۹۵	۰.۳۷۲	۲.۱۴	۰.۰۳۳ **	۱.۸۶	۰.۴۳	۲.۷۶	۰.۰۰۶ *
رشد جبران کارکنان(سرانه)	۰.۲۱۶	۰.۰۴۸	۴.۵۱	۰.۰۰۰ *	۰.۱۹۱	۰.۰۶۲۴	۳.۰۶	۰.۰۰۲ *
رشد نرخ بیکاری	۰.۶۹	۰.۱۴۹	۴.۶۲	۰.۰۰۰ *	۰.۶۴۴	۰.۱۶۸	۳.۸۲	۰.۰۰۰ *
رشد جمعیت	۷.۸۲	۲.۹	۲.۶۴	۰.۰۰۸ *	۱۴.۱۱	۴.۱۷	۳.۳۸	۰.۰۰۱ *
رشد نسبت وابستگی	۱.۴۳	۲.۰۷	۰.۶۹	۰.۴۸۹	۶.۵	۲.۱۹	۲.۹۶	۰.۰۰۳ *
رشد تولید ناخالص داخلی(سرانه)	۱.۳۷	۰.۲۳۱	۵.۹۴	۰.۰۰۰ *	۱.۲۸	۰.۲۵۳	۵.۰۴	۰.۰۰۰ *
رشد هزینه‌های بهداشت خصوصی (سرانه)	-۰.۱۱۴	۰.۰۶۴	-۱.۷۹	۰.۰۷۴***	-۰.۱۱۲	۰.۰۸۱۷	-۱.۳۸	۰.۱۷
متغیر وابسته با وقفه	-	-	-	-	۰.۱۱۷	۰.۰۶۴	۱.۸۳	۰.۰۶۹***
عرض از مبدا	-۰.۲۷۷	۰.۳۸۳	-۰.۷۲	۰.۴۶۹	-۰.۷۲۲	۰.۴۱۱	-۱.۷۵	۰.۰۸۱***
اثرات کشورها	تصادفی				ثابت			
مشاهدات	۲۳۸				۲۳۸			
R^2	۰.۴۲۵				۰.۴۶۷			
تعداد کشورها	۱۴				۱۴			

* معنی‌داری در سطح ۱ درصد

** معنی‌داری در سطح ۵ درصد

*** معنی‌داری در سطح ۱۰ درصد

ماخذ: محاسبات تحقیق

همانطور که در جدول زیر مشاهده می‌کنید برآوردگر GMM نتایج برآوردگر اثرات ثابت (With in) را تائید می‌کند.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

جدول ۷. نتایج حاصل از برآوردگر GMM

متغیرها	مدل پویا (کشورهای درحال‌توسعه)				مدل پویا (کشورهای توسعه‌یافته)			
	ضریب	Std.err	z	P>|z|	ضریب	Std.err	z	P>|z|
انتخابات	۱.۴۲	۰.۶۱۳	۲.۳۲	۰.۰۲ **	۰.۲۹۱	۰.۱۳۲	۲.۲	۰.۰۲۸ **
دولت اقلیت	−۰.۶۸	۰.۳۶۵	−۱.۸۷	۰.۰۶۲ ***	−۰.۰۵۸	۰.۱۶۴	−۰.۳۵	۰.۷۲۴
ائتلاف	۰.۷۷	۰.۳۹	۱.۹۸	۰.۰۴۸ **	−۰.۱۸	۰.۲۴۹	−۰.۷۲	۰.۴۶۹
رشد جبران کارکنان(سرانه)	۰.۲۲۱	۰.۰۶۱	۳.۶۱	۰.۰۰۰ *	۰.۳۱۹	۰.۰۹۶	۳.۳۳	۰.۰۰۱ *
رشد نرخ بیکاری	۰.۶۸۳	۰.۱۶۶	۴.۰۹	۰.۰۰۰ *	۰.۰۸۳	۰.۰۳۳۴	۲.۵	۰.۰۱۳ **
رشد جمعیت	۷.۴۷	۳.۲۳	۲.۳۱	۰.۰۲۱ **	۶.۲۸	۲.۳۹	۲.۶۳	۰.۰۰۹ *
رشد نسبت وابستگی	۱.۳۸	۲.۲۱	۰.۶۳	۰.۵۳۱	−۰.۰۴	۱.۶۱	−۰.۰۳	۰.۹۸
رشد تولید ناخالص داخلی(سرانه)	۱.۱۹	۰.۲۵۸	۴.۶۴	۰.۰۰۰ *	۰.۸	۰.۱۷۳	۴.۶۱	۰.۰۰۰ *
رشدهزینه‌های بهداشت‌خصوصی (سرانه)	−۰.۱۲۶	۰.۰۸	−۱.۵۷	۰.۱۶۶	−۰.۱۵۶	۰.۰۵۹	−۲.۶۱	۰.۰۰۹ *
متغیر وابسته با وقفه	۰.۱۴۶	۰.۰۵۹	۲.۴۷	۰.۰۱۳ **	۰.۱	۰.۰۵۲	۱.۹	۰.۰۵۸ **
عرض از مبدا	−۰.۳۲۷	۰.۳۴	−۰.۹۴	۰.۳۳۶	−۰.۱۱	۰.۳۷۲	−۰.۳	۰.۷۶۶
مشاهدات	۲۳۸				۲۵۵			
تعداد کشورها	۱۴				۱۵			

* معنی‌داری در سطح ۱ درصد

** معنی‌داری در سطح ۵ درصد

*** معنی‌داری در سطح ۱۰ درصد

ماخذ: محاسبات تحقیق

۵. جمع‌بندی و توصیه‌های سیاستی

احزاب و نامزدها در تبلیغات انتخاباتی سعی می‌کنند با ارائه‌ی سیاست‌های اجتماعی متنوع مردم جامعه را برانگیزاند تا بین رقبای مختلف به آنها رأی دهند. زیرا انسان‌ها برای انجام هر فعالیتی از جمله مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی نظیر انتخابات، نیازمند انگیزه می‌باشند. از طرفی هزینه‌های بهداشت عمومی همواره به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای جذب رای بین نامزدهای انتخاباتی مطرح بوده است. از این‌رو، این پژوهش به‌دنبال پاسخ‌گویی به این سوال است که آیا مولفه‌های چرخه‌های انتخاباتی رشد هزینه‌های بهداشت عمومی را در دو گروه کشورهای توسعه‌یافته و درحال‌توسعه منتخب طی دوره ۲۰۱۰-۱۹۹۴ به‌صورت معنی‌داری متأثر می‌سازند؟

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

براساس نتایج بدست آمده از تخمین مدل‌های تابلویی پویا و ایستا، چرخه‌های انتخاباتی تاثیر مثبت و معنی‌دار بر هزینه‌های بهداشت عمومی در هر دو گروه کشورهای توسعه‌یافته و درحال‌توسعه داشته‌اند. به‌عبارت دیگر احزاب حاکم در سال‌های انتخابات با افزایش هزینه‌های بهداشت عمومی قصد دارند سهم بیشتری از آرای مردم را جذب کنند، تا همچنان در قدرت باقی بمانند. همچنین رشد جمعیت، بیکاری، جبران خدمات کارکنان و تولید ناخالص داخلی تاثیر مثبت و معنی‌دار بر رشد هزینه‌های بهداشت عمومی داشته است. درحالی که تقابل دو بخش بهداشت خصوصی و بهداشت عمومی در هر دو دسته از کشورها به‌چشم می‌خورد. به‌طوری که رشد سهم هزینه‌های بهداشت عمومی باعث کاهش سهم هزینه‌های بهداشت خصوصی می‌شود. لذا در راستای افزایش دموکراسی و شفافتر شدن فضای انتخابات در کشورهای در حال‌توسعه و همچنین به‌منظور کاهش شکاف رقابت‌پذیری احزاب در زمان انتخابات با کشورهای توسعه یافته پیشنهاد می‌شود:

- ایجاد فضای صادقانه برای گفتمان احزاب و نامزدها درمورد طرح‌ها و برنامه‌های پیشنهادی خود به‌منظور شفاف‌سازی هرچه بیشتر فضای انتخابات و جلوگیری از بروز رفتار فرصت‌طلبانه توسط احزاب.
- حضور چهره‌های مطرح و خوشنام به‌عنوان نامزد انتخاباتی: حضور این افراد، از آنجایی که مردم آشنایی و شناخت خوبی از این افراد دارند، انگیزه حضور گسترده‌تر مردم را مهیا می‌سازد.
- تنوع نامزدها ازنظر گرایش سیاسی: در یک جامعه، افراد و طبقات مختلف مردم و بخصوص جوانان، گرایش‌های سیاسی متفاوتی دارند، حضور نامزدها که انگیزه‌های سیاسی متفاوتی دارند، این اقشار را به سوی صندوق‌های رای و انتخاب فرد مورد نظر می‌کشاند.
- تبیین اهداف مشارکت در انتخابات: مردم باید به‌طرق مختلف از جریان انتخابات، اهداف و نتایج آن در جامعه آشنایی لازم را داشته باشند، رسانه‌ها و مطبوعات عمومی باید این اطلاع‌رسانی و آگاهی را بین مردم بسط دهند و مردم را با اهداف مشارکت و پیامدهای مثبت آن در کشور آشنا سازند.
- ایجاد فضای رقابتی بااستفاده از مطبوعات و رسانه‌های عمومی: مطبوعات و رسانه‌های عمومی می‌توانند مردم را بااهداف و انگیزه و خدمات اجتماعی احزاب و نامزدهای مختلف آشنا سازند، رسانه‌ها می‌توانند با تبلیغ گروه‌های سیاسی مختلف، مردم را با فرایند انتخابات و چگونگی گزینش فرد مورد نظر آشنا نمایند، همچنین رسانه‌ها باایجاد فضای رقابتی عادلانه می‌توانند در انتخاب فرد اصلح و شایسته در انتخابات نقش موثری داشته باشند.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

منابع و ماخذ

احمدی، علی‌محمد(۱۳۸۴)، سیاستهای مالی دولت، انتخابات و ترجیحات مردم، مجموعه مقالات همایش اقتصاد و انتخابات، پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس، خرداد ماه.

اصغرپور، حسین و نصرالهی، محمد (۱۳۸۴)، انتخابات و ادوار تجاری سیاسی در اقتصاد ایران، مجموعه مقالات همایش اقتصاد و انتخابات، پژوهشکده اقتصاد دانشگاه ت ربیت مدرس، خرداد ماه.

اخوان، علی (۱۳۸۴)، جایگاه سلامت در انتخابات ایران، فصلنامه مجلس و پژوهش، سال یازدهم، شماره ۴۶، صص ۱۸۹-۱۶۹.

جعفری نژاد، مسعود و بابانسب، حیدر، ربیعی، شهریار (۱۳۹۰)، تحلیل رفتار انتخاباتی (مطالعه‌ی موردی دهمین دوره ریاست جمهوری حوزه انتخابیه هریس)، فصلنامه تحقیقات سیاسی و بین‌المللی، شماره ۷، صص ۱۵۹- ۱۲۶.

دادگر، یدالله (۱۳۸۴)؛ درآمدی‌بر سلطه اقتصاد یا همزیستی آن نسبت‌به موضوعات غیراقتصادی(مطالعه موردی تئوری انتخاب عمومی)، مجموعه مقالات همایش اقتصاد و انتخابات، پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس، خرداد ماه.

مهرگان، نادر و عزتی، مرتضی (۱۳۸۵)، تأثیر متغیرهای اقتصادی بر مشارکت مردم در انتخابات ایران، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی، سال ششم، شماره ۱، صص۶۴- ۵۱.

مزینی، امیرحسین (۱۳۸۵)، بررسی پدیده ادوار انتخاباتی در اقتصاد ایران: مطالعه موردی نرخ ارز، فصلنامه پژوهش‌نامه بازرگانی، سال دهم،شماره ۳۹، صص ۱۳۶-۲۱۵.

Arrow, Kenneth J. (1951b, 2nd ed. 1963), Social choice and individual values, Wiley, New York.

Abrams, B and Butkiewicz, J (2010), The Political Business Cycle: Evidence from the Nixon Tapes, University of Delaware press, 27 pages.

Alesina, A. (1997), Political Cycles and the Macro Economy, Cambridge: MIT Press.

Brender, A. and Drazen, A. (2005), Political budget cycles in new versus established democracies, Journal of Monetary Economics, 52(7); pp 1271–1.

Cerda, R. and Vergara, R. (2007), Government subsidies and presidential election outcomes: evidence for a eveloping country, World Development, 36(11); pp 2470–2488.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]

Drazen, A. and Eslava, M. (2010), Electoral manipulation via voter-friendly spending: Theory and evidence, Journal of Development Economics, 92(1); pp 39-52.

De Donder, P. and Hindriks, J. (2007), Equilibrium social insurance with policy-motivated parties, European Journal of Political Economy, 23(3); pp 624–640.

Franzese, R. (2000), Electoral and partisan manipulation of public debt in developed democracies, 1956–1990, Institutions, Politics and Fiscal Policy. Kluwer Academic Press, Dordrecht, pp 61–83.

Ferris, S (2012), Fixed versus Flexible Electoral Cycles, Carleton Economics Papers press, 14 pages.

Ferris, S, (2008), Electoral Politics and Monetary Policy: Does the Bank of Canada Contribute to a Political Business Cycle?, juornal of Public Choice, 135(3-4), 449-468.

Garrett, G. (1998), Partisan politics in the global economy, Cambridge University Press, 185 pages.

Hibbs Jr, D.A. (1977), Political parties and macroeconomic policy, American Political Science Review, 71(4); pp 1467–1487.

HDR, Available At: Http: //WWW.HDR.undp.org.

Immergut, E.M. (1992), Health politics—interests and institutions in Western Europe, Cambridge University Press, Cambridge.

Khemani, S. (2004), Political cycles in a developing economy: effect of elections in the Indian States, Journal of Development Economics, 73(1); pp 125– 154.

Nordhaus, W.D. (1975), The political business cycle, Review of Economic Studies, 42(2); pp 169–19.

Newy, W and West, K (1987a), Hypothesis testing with efficient method of moment estimation, Internatiinal Economic Review, 28(3); pp 787-777.

Persson, T. and Tabellini, G. (1990), Macroeconomic policy, credibility and politics, Journal of International Economics, 32(1); pp 193–195.

Potrafke, N. (2010), The growth of public health expenditures in OECD countries: Do government ideology and electoral motives matter?, Journal of Health Economics, 29(6); pp 797–810.

Potrafke, N (2009), Did globalization restrict partisan politics? An empirical evaluation of social expenditures in a panel of OECD countries, Public Choice, Springer, 140(1); pp 105-124.

Romer, T. and Rosenthal, H. (1979), The elusive median voter, Journal of Public Economics, 12(2); pp 143-170.

Rogoff, K. and Sibert, A. (1988), Elections and macroeconomic policy cycles, Review of Economic Studies, 55(1); pp 1–16.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1391.3.9.7.1]